

10b Tekil Hal ve Cogul Hal Der Singular und der Plural

İsimlerin hiçbir takı almamış, değişikliğe uğramamış ve birer adetlerini gösteren yalın şekillerine "tekil hali" **der Singular** denir.

das Fenster (pencere)
das Kino (sinema)

der Dieb (hırsız)
die Sonne (güneş)

Çoğul hal ise o isimden birden fazla bulunduğu zaman kullanılır. Almancada çoğul hal, **der Plural** olarak adlandırılır.

Türkçede, isimleri çoğul yapmak için sonlarına "-ler, -lar" takıları eklenir.

pencere
kitap
bardak

pencereler
kitaplar
bardaklar

Almancada ise isimleri çoğul yapmak için böyle belirli bir takı, belirli birkural yoktur. Her sözcüğün çoğulu değişiktir. Bu bakımdan isimleri öğrenirken nasıl bunların **der, die, das** tanımlıklarından hangisini aldıklarını ezberlemek gerekiyorsa, çoğullarını da aynı şekilde sözcüklerle birlikte öğrenmek gerekir.

Tekil

das Fenster (pencere)
der Stuhl (sandalye)
das Buch (kitap)
die Frau (kadın)
das Kino (sinema)
das Bild (resim)

Coğul

die Fenster (pencereler)
die Stühle (sandalyeler)
die Bücher (kitaplar)
die Frauen (kadınlar)
die Kinos (sinemalar)
die Bilder (resimler)

Görüldüğü gibi, her ismin çoğulda aldığı takı başka olmaktadır. Bu bölümde, isimleri çoğul halinde sonlarına gelen **-e, -er, -en** gibi takılara göre sınıflandırarak inceleyecek ve çoğul halinde isme eklenmesi mümkün olan bütün takıları tek tek inceleyeceğiz. Ama ismin tekil haldeki yapısına bakarak çoğul halini tespit edecek bir kural vermek mümkün değildir.

Almancada tüm çoğul isimlerin ortak yanı, tanımlıklarının **die** olmasıdır. Bunun dışında her bir isim çoğulda değişik takılar alarak bir değişim gösterir. Bu çoğul takılarını veya ismin çoğulda takı alıp almadığını her bir isim için ayrı ayrı ezberlemek ve Almancayı düzgün kusursuz konuşabilmek için dikkatlice öğrenmek gerekir.

Aşağıda isimlerin çoğulda sonlarına aldıkları tüm takıları tek tek inceleyelim:

* Bazı isimler sonlarına -e harfi konarak çoğul hale getirilir.

Tekil

der Tisch (masa)
der Bleistift (kurşunkalem)
der Brief (mektup)
das Pferd (at)
das Paket (paket)
der Freund (arkadaş)

Çoğul

die Tische (masalar)
die Bleistifte (kurşunkalemler)
die Briefe (mektuplar)
die Pferde (atlar)
die Pakete (paketler)
die Freunde (arkadaşlar)

* Bazı isimler sonlarına -e harfi konup ilk sesli harfleri üzerlerine nokta alıp inceltilerek çoğul hale getirilir.

Almancada sesli harflerin üzerine gelen noktalamaya **der Umlaut** denir. **Der Umlaut** yani üzerlerine noktalama işareti alan harflerde şu değişiklik olur.

Sesli harf

a
o
u

Umlaut almış hali

ä
ö
ü

Buna göre sonlarına çoğulda **-e** ile ilk sesli harflerine nokta alan isimlerin çoğul halleri şöyledir:

Tekil

der Stuhl (sandalye)
der Sohn (erkek evlat)
der Ball (top)
der Arzt (doktor)
der Baum (ağaç)
der Schrank (dolap)

Çoğul

die Stühle (sandalyeler)
die Söhne (erkek evlatlar)
die Bälle (toplar)
die Ärzte (doktorlar)
die Bäume (ağaçlar)
die Schränke (dolaplar)

* Bazı isimler ise sonlarına -er takısı eklenerek çoğul yapılır.

Tekil

das Bild (resim)
das Kind (çocuk)
das Rind (siğir)

Çoğul

die Bilder (resimler)
die Kinder (çocuklar)
die Rinder (siğirler)

- * Bir grup isim ise sonlarına yine -er eklenerek ilk sesli harflerinde nokta alarak çoğul olur.

Tekil

das Buch (kitap)
der Mann (adam)
das Haus (ev)
das Glas (bardak)
das Dorf (köy)

Çoğul

die Bücher (kitaplar)
die Männer (adamlar)
die Häuser (evler)
die Gläser (bardaklar)
die Dörfer (köyler)

* Bazı isimler çoğulda sonlarına hiçbir takı almazlar. Yani tekil halleri aynen çoğulda da kullanılır. Bunların çoğulda sadece tanımlıkları değişerek "die" olur.

Tekil

der Schüler (erkek öğrenci)
das Fenster (pencere)
das Mädchen (kız çocuk)
der Lehrer (öğretmen)
das Zimmer (oda)
der Fehler (hata)

Çoğul

die Schüler (erkek öğrenciler)
die Fenster (pencereler)
die Mädchen (kız çocuklar)
die Lehrer (öğretmenler)
die Zimmer (odalar)
die Fehler (hatalar)

* Bir grup isim ise çoğul halde yine hiç değişmez, aynen kalır. Ancak bunların ilk sesli harfleri değişikliğe uğrayarak üzerine "Umlaut" alır.

Tekil

der Bruder (erkek kardeş)
die Mutter (anne)
die Tochter (kız evlat)
der Vater (baba)

Çoğul

die Brüder (erkek kardeşler)
die Mütter (anneler)
die Töchter (kız evlatlar)
die Väter (babalar)

* Bazı isimler sonlarına "-n" eklenerek çoğul hale getirilir.

Tekil

die Lampe (lamba)
die Karte (kart)
die Brille (gözlük)
die Schwester (kız kardeş)
die Kreide (tebeşir)
die Blume (çiçek)

Çoğul

die Lampen (lambalar)
die Karten (kartlar)
die Brillen (gözlükler)
die Schwestern (kız kardeşler)
die Kreiden (tebeşirler)
die Blumen (çiçekler)

* Bazı isimler sonlarına "-en" takısı alarak çoğul yapılır.

Tekil

das Ohr (kulak)
die Frau (kadın)
die Uhr (saat)
die Zeitung (gazete)
die Übung (çalıştırma)

Çoğul

die Ohren (kulaklar)
die Frauen (kadınlar)
die Uhren (saatler)
die Zeitungen (gazeteler)
die Übungen (çalıştırmalar)

* Genellikle yabancı kökenli olan isimler ise sonlarına "-s" eklenerek çoğul yapılır.

Tekil

das Auto (otomobil)
das Kino (sinema)
das Radio (radyo)
das Komma (virgül)
das Sofa (divan)

Çoğul

die Autos (otomobiller)
die Kinos (sinemalar)
die Radios (radyolar)
die Kommas (virgüller)
die Sofas (divanlar)

Görüldüğü gibi, bu gruba giren isimler genellikle **das** tanımlığına sahip olmakta ve **o** harfi ile bitmektedir.

Pluraltypen / ođul Tipleri

İsimleri, ođul halde aldıkları takılara göre kesin bir ayırımı tabi tutmak ve gruplara ayırmak mümkün değildir. Sadece sonları belirli harf veya takılarla biten isimlerin çoğul halde sonlarına alacakları takılar sabittir ve gruplar halinde ayırılarak incelenebilir. ođul bölümünde genel olarak örneklerle anlattığımız bu tür karakteristik takılar ve çoğulda bunlara bağlı olarak ismin sonuna eklenen takıları aşağıda topluca bir cetvel halinde vermekteyiz.

*ođulda sonlarına "-e" takısı eklenen isimler:

Sonları **-bold, -ig, -ich, -ing, -rich, -ian, -nis, -sal, -icht** takılarıyla biten tüm isimlerin ođulu sonlarına **-e** harfi eklenerek yapılır.

die Trunkenbold	die Trunkenbolde	der Feigling	die Feiglinge
ayyař	ayyařlar	korkak	korkaklar
der König	die Könige	die Kenntnis	die Kenntnisse
kral	krallar	bilgi	bilgiler
der Teppich	die Teppiche	das Schicksal	die Schicksale
halı	halılar	kader	kaderler

* ođulda sonlarına hi takı eklenmeyen isimler:

Tanımlıkları **der** veya **das** olan ve sonları **-ler, -ner, -le, -en, -sel, -tel, -chen,-lein, -erl** takılarıyla biten btn isimlerin ođulda sonlarına hiçbir takı eklenmez

der Maler ressam	die Maler ressamlar	der Gürtel kemer	die Gürtel kemerler
der Kellner garson	die Kellner garsonlar	das Mädchen kız ocuk	die Mädchen kız çocuklar
der Wagen araba	die Wagen arabalar	das Tischlein masacık	die Tischlein masacıklar

Ayrıca **Ge-** harfleriyle başlayan ve topluluk ifade eden isimler de ođulda hiçbir takı almaz.

das Gebirge arazi,dađlar	die Gebirge dađlık,araziler
das Gewebe doku	die Gewebe dokular

Sadece **der Muskel** (adale), **der Pantoffel** (terlik), **der Stachel** (diken) sözcükleri **-el** harfleriyle bitmelerine rağmen yukarıdaki kurala uymayarak ayrıcalık gösterir. Bu üç ismin çoğulu sonlarına **-n** harfi eklenerek yapılır: **die Muskeln, die Pantoffeln, die Stacheln**.

* Çoğulda sonlarına "-en" veya "-n" eklenen isimler:

Sonları **-rei, -lei, -in, -heit, -keit, -schaft, -ung** takılarıyla biten tüm isimler sonlarına **-en** veya **-n** takıları eklenerek çoğul hale getirilir.

die Druckerei	die Druckereien	die Einsamkeit	die Einsamkeiten
matbaa	matbaalar	yalnızlık	yalnızlıklar
die Schülerin	Schülerinnen	die Eigenschaft	die Eigenschaften
kız öğrenci	kız öğrenciler	özellik	özellikler
die Einheit	die Einheiten	die Erinnerung	die Erinnerungen
birim	birimler	anı	anılar

Ayrıca, sonları **-el** ve **-er** ile biten ve tanımlıkları **die** olan isimlerin çoğulu da bu şekilde yapılır.

die Schachtel   **die Schachteln**
kutu   kutular

die Feder   **die Federn**
yay   yaylar

Sadece **die Mutter** ve **die Tochter** sözcükleri çoğulda bu kurala uymaz. Bunların çoğulu **die Mütter** ve **die Töchter** şeklindedir.

Sonu **-e** harfiyle biten ve tanımlığı **das** olan birkaç ismin de çoğulu sonlarına **-n** eklenerek yapılır.

das Ende   **die Enden**
son   sonlar

das Auge   **die Augen**
göz   gözler

* Çoğulda sonlarına "-er" eklenen isimler:

Sonları **-tum** ile biten ve tanımlıkları genellikle **der** veya **das** olan isimlerin çoğulu sonlarına **-er** takısı eklenerek yapılır. Çoğulda ayrıca bu isimlerin içindeki sesli harfler de üzerlerine nokta alarak incelik.

das Herzogtum   **die Herzogtümer**
dükalık   dükalıklar

der Irrtum   **die Irrtümer**
yanılgı   yanılgılar

der Reichtum   **die Reichtümer**
zenginlik   zenginlikler